

Şeyh'e İtâat Etmenin Şer'i Ölçüsü Nedir ?

ŞEYH'E İTÂAT ETMENİN ŞER'Î ÖLÇÜSÜ NEDİR?

Kadı Muhammed Senaullah el-Mazharî

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ
الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَأَلِهِ أَجْمَعِينَ

Bundan sonra;

Hemen hemen her mes'elede olduğu gibi bu mes'ele dahî câhillerin yâhud ard niyetli kimselerin ifrâta/aşırıya kaçmaya veya tefrîte/eksiklik yapmaya düştüğü bir noktadır. Kimileri anarşist bir kafayla Şer'î itâati günâh, hatta şirk sayıp ifrâta kaçarken, kimileri de Şerîatın müsaade etmeyeceği bir şekilde gevşeklik ve tefrît ile hakîkaten isyâna gömülebilmekte. Bu husûsta erbâb-ı selâhiyetten olan Habîbullah Mazhar-ı Cân-ı Cânân gibi Nakşibendi meşâyihından büyük bir zâtın mürîdi ve medâr-ı iftihârı ve zamanının Beyhekî'si ünvanına lâayık görülen, büyük muhaddis ve fakih Kadı Muhammed Senâullah el-Mazharî'den (et-Tefsîr-u'l-Mazharî; 6/51-52) aşağıda bir nakilde bulunacağız.

Muhammed Senâullah el-Mazharî şöyle diyor:

Ümmetlere gönderilen Nebîler (aleyhimüsselâm efendilerimiz)'in Şerîatleri insanların çoğuna nisbetle, ğalip salahı gerektiren küllî kaideler üzerine kurulmuştur. Bu yüzden, o kaidelerin salahının şekil(ve yön)lerinin, insanların umumuna göre açık olması gerekir. Ümmetlere gönderilmeyip, kendilerinin salahı için, veya kendileri ile Allah arasındaki işlere uymak için, efrad-ı enbiyâya gönderilen hükümlere gelince... Bunlar çoğunlukla umûma salâh yönü açık olmayan hükümler üzerine kuruludur.

Hızır aleyhisselâm'ın yaptıklarını Musa aleyhisselâm'ın inkâr etmesinin izahı işte budur. Meşreb farklılığından dolayı da, Hızır aleyhisselâm Musa (aleyhisselâm)'ın **sabretmeye gücünün yetmemesini, kendinin onunla beraberliğinin fayda vermeyeceğine** sebep gördü.[\[1\]](#) Bu yüzden sebep yerine sabredememeyi koydu.[\[2\]](#)

0, sanki şöyle dedi;

Benimle beraber olman sana bir fayda vermez. Zira sen kesinlikle benimle (beraber olmaya) sabretmeğe güç yetiremezsin.

İşte bu sebepten dolayı Sûfiyye-i âliyye şöyle demişlerdir:

Kişiye göre, şeyhin kemâl ve kemâle eriştirme sahibi olduğu sabit olduktan sonra, her ne kadar o şeyhin elinde görünürde bir münker ortaya çıksa da, şeyhe itirazı terk etmesi gerekir.

Eğer dense ki,

Nesh ve değiştirme ihtimali olmayan, herkese gönderilen ve müebbed kılınan (Kıyamete kadar geçerli yapılan) Şeriat-ı Muhammediyye'de bu (itiraz etmeme) nasıl düşünülebilir?

Deriz ki;

Evet öyle. Dinde haram kılınan bir şeyi, birinin mubah görmesi düşünülemez. Bundan dolayı, velilik iddia eden[3]birinden **tuğyan ve kafirlik yüzünden anasının ve babasının kanını akıtacağı bana ilham edildi**,diyerek anası ve babası mümin[4] olan bir çocuğun öldürülmesi düşünülemez.

Ancak, bazen bir şey olabilir ki, o şeyde âlimlerin görüşü değişik olur ve doğruluğu için Şer'î bir delile dayanan bir taraf bulunabilir. Sema, ve açık zikir gibi. Allah dostlarından, kim, bu işi yaparsa ona karşı (bu işini) inkar câiz olmaz.

Bazen de, bir şey, **görünürde münker** olur, fakat aslında öyle değildir. İnsanlara şarap olduğunu göstererek, bir şişeden su içen(in işi) gibi. Bunu yapar ki, insanların kendisine olan hücum(ve iltifat)ları azalsın...

Kimi zaman da, Allah dostlarından birinin elinde küçük günahlardan biri ortaya çıkabilir. O da, işlediğinin, **günah olduğunu** (hafife almadan) itiraf eder. Âlimler ittifak etmişlerdir ki, ismet (masumluk, günah işlememe kabiliyeti) Peygamberliğin hususiyetlerindedir. (Velîden) bir günahın sadır olması (Israr olmaz ise.) veliliğe zarar vermez.Bu zamanda müridin şeyhine itiraz etmemesi lâzım . Aksine, işlenen günahı inkâr eder (ve kendisi) onu (şeyhim bunu işledi diye) işlemez. Onu (günahı) işledi diye, işleyen(şeyhin)in üstünlüğünü inkâr etmez.

Allah'ın velilerine karşı yapılan itirazların ekseri maddesi, keşifler ve müşâhedelere dayanan sözler(ve fiiller)dir. Bu sözlerin (ve fiillerin) olabildiğince doğru çözüme yorulması lâzımdır. Mevla teala; **Onu işittiğinizde mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirleri hakkında hayır zann edip, bu, apaşık bir iftiradır deselerdi ya**[5] buyuruyor. Bu (hüsn-i zann) imkansız ise, şu sözler, söyleyenin **kendini bilmez** (sarhoş halde) **olduğuna** yorulur.

Fakihler şöyle bir fetva vermişlerdir;

Şarhoşluk, mubah bir şeyle olursa, bu mazerettir. (Bu haldeyken olan) boşama ve benzeri şeyler vaki olmaz. Ya, ibadetlerin başı olan **Allah sevgisi** galebesi (sarhoşluğu) hasıl olduğunda ne olur?!...

Yahut (bu sözler), işitenin, sözlerin sahibinin anlatmak istediğini anlamadığına ve onun sözünden açıkça anlaşılan bu mananın dışında bir manayı anlatmak istediğine yorulur. Zira, ibareler, hissedilen (görülen, tutulan, işitilen, tadılan ve koklanan) ve akledilen manaları açıklamakla sınırlıdır.

Zat ve sıfat hakikatlerinden, dengi ve benzeri olmayan şeyler, selim kalbi bulunanın kalbine tecelli eder ve o bunu açıklamayı murad ederse, bunların karşılığında (o manaları ifade edecek) lafızlar da icad edilmemişse, konuşan, tam olmayan istiârelere, mecazlara ve teşbihlere mecbur olur. O zaman işitenin, bunlara Ehl-i Sünnet inançlarına ters düşen zahiri manalar yüklememesi gerekir. Aksine o kişi, Allah ve Resûlü (sav)'nün muteşabih sözlerine yaptıkları muameleyi bu sözlere de yapmalıdır (sözün görünen açık manasını anlamamalıdır). Bu yola girmeyene bu sözler, Kur'an-ı Kerim'in zalimlere hasarı arttırdığı gibi, sadece zararını arttırır.

Görülmez mi ki, kim, **Rahman arşın üstünde istiva etti, Allah'ın yed'i onların üstündedir** ayetlerini işitir de, ayet olduklarını inkâr ederse kafir olur. (Ayet olduklarını kabul eder, ancak) cisim olduklarına inanırsa nerdeyse kâfir olur.[6]. Allah'ın velilerinin sözleri de böyledir. Zâhiri Şeriat'a uymazsa, onu, (kişi) inkar etmez, zâhirine de inanmaz. Allah en iyisini bilir.

وَصَلَّىٰ إِلَى اللَّهِ عَالَمًا سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَالَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ كُلَّمَا ذَكَرَهُ
الذَّاكِرُونَ وَغَفَلَ عَنْ ذِكْرِهِ الْغَافِلُونَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

---

[1] Yani meşreb beraberliği, bağlanma, itaat etme ve itiraz etmemek faydalanmanın şartlarındandır.

[2] Yani arkadaşlığımız bir fayda etmez demek yerine benimle beraber olmaya sabredemezsin, dedi. Çünkü sabredememek faydalanmamaya sebeptir.

[3] Yahut öyle kabul edilen.

[4] Veya kafir.

[5] Nur: 24/12

[6] Cumhura göre, kesin kafir olur. Müfessir burada ihtiyatlı davranmış.